

Olivier Micol

Brusel 14. dubna 2020

Vedoucí oddělení, Evropská komise
GŘ pro spravedlnost a spotřebitele
Oddělení C.3 – Ochrana údajů
Belgie

Ref. č.: OUT2020-0028

Vážený pane Micol,

velice Vám děkuji za spolupráci a za žádost o stanovisko sboru EDPB k návrhu Pokynů k aplikacím podporujícím boj proti pandemii COVID-19. EDPB se samozřejmě snaží v této záležitosti rychle spolupracovat, přičemž dne 19. března zveřejnil prohlášení a v příštím týdnu plánuje vydat další pokyny o sledování, vědeckém výzkumu a práci na dálku. Některé vnitrostátní dozorové úřady také připravují pokyny na vnitrostátní úrovni s cílem poskytnout svým vládám a telekomunikačním operátorům poradenství ohledně nejvhodnějšího způsobu dodržování pravidel ochrany údajů. EDPB vítá iniciativu Komise při vytváření celoevropského a koordinovaného přístupu, kdy se mobilní aplikace mohou stát jedním z navrhovaných opatření k posílení pozice jednotlivců v rámci boje proti pandemii. EDPB opakovaně uvedl, že uplatňování zásad ochrany údajů a dodržování základních práv a svobod je nejen právní povinnost, ale také podmínka pro posílení účinnosti veškerých iniciativ založených na údajích pro boj proti šíření viru COVID-19 a pro koncipování rozvolňovacích strategií.

EDPB si je vědom toho, že na tuto situaci nelze uplatnit žádné univerzální řešení, a že dostupné možnosti vyžadují zvážení mnoha faktorů, včetně skutečnosti, že může být ovlivněno zdraví jednotlivců. Proto je třeba zvažovaná technická řešení případ od případu podrobně přezkoumat. Kromě toho je EDPB přesvědčen, že zdůraznění nezbytnosti konzultovat orgány pro ochranu osobních údajů je krok správným směrem, který má zajistit, aby byly osobní údaje zpracovávány podle zákona, při dodržení práv jednotlivců a v souladu s právními předpisy o ochraně osobních údajů.

Vývoj aplikací by měl být prováděn s přičitatelnou odpovědností, kdy budou všechny zavedené mechanismy záměrné a standardní ochrany osobních údajů dokumentovány v posouzení vlivu na ochranu osobních údajů, přičemž zdrojový kód by měl být veřejně dostupný pro nejširší možnou kontrolu ze strany vědecké komunity.

V této fázi a na základě informací poskytnutých Komisí se EDPB může zaměřit pouze na obecný cíl plánovaných aplikací, aby ověřil, zda jsou v souladu se zásadami ochrany osobních údajů, a na mechanismy stanovené pro uplatňování práv a svobod obyvatel. EDPB věří, že Komise tak získá podklady pro další úvahy s cílem přizpůsobit v potřebných případech možnosti volby uvedené

v dokumentu nebo prozkoumat nové technické možnosti. EDPB se bude v každém případě touto problematikou dále zabývat v chystaných pokynech.

V této odpovědi by se EDPB rád zaměřil zvláště na používání aplikací s funkcemi trasování kontaktů a zasílání varování, neboť této oblasti je třeba věnovat zvýšenou pozornost, aby se minimalizovaly zásahy do soukromého života, ale zároveň bylo stále možné zpracovávat údaje za účelem ochrany veřejného zdraví.

V případě, že se tyto aplikace osvědčí jako důležité při provádění některých politik v oblasti zdraví, mohou dosáhnout maximální účinnosti pouze tehdy, bude-li je ve společném úsilí v boji proti viru využívat co největší možný podíl populace. Jakákoli funkční různorodost, nedostatek interoperability nebo i individuální rozdíly v používání aplikace mohou vést k negativním vedlejším vlivům na ostatní, což může mít za následek snížený sanitární dopad. EDPB důrazně podporuje návrh Komise na dobrovolné přijetí těchto aplikací, což je volba, kterou by měli jednotlivci učinit jako projev kolektivní odpovědnosti. Je třeba připomenout, že dobrovolné přijetí je spojeno s důvěrou jednotlivců, což dále poukazuje na význam zásad ochrany osobních údajů.

EDPB poznamenává, že pouhá skutečnost, že se trasování kontaktů uskutečňuje na dobrovolné bázi, neznamená, že zpracování osobních údajů orgány veřejné moci bude nutně založeno na souhlasu. Pokud orgány veřejné moci poskytují službu založenou na zmocnění, které jim bylo svěřeno podle práva, a které je v souladu s požadavky uloženými právními předpisy, je zřejmé, že nejdůležitějším právním základem pro zpracování je nezbytnost plnění úkolu ve veřejném zájmu. Přijetí vnitrostátních právních předpisů, které prosazují dobrovolné používání aplikace bez jakýchkoli negativních důsledků pro osoby, které ji nepoužívají, by mohlo představovat právní základ pro používání těchto aplikací. Tyto legislativní zásahy by proto neměly být zamýšleny jako prostředek k tlaku na dobrovolné přijetí a jednotlivci by měli mít možnost si aplikaci kdykoli nainstalovat a odinstalovat. Tyto právní předpisy by mohly být doprovázeny vhodnou komunikací na vnitrostátní úrovni na podporu těchto nástrojů, spolu s osvětovými kampaněmi a pomocí nezletilým osobám, postiženým osobám nebo méně kvalifikovaným či vzdělaným skupinám obyvatelstva, aby se zabránilo rozdrobenému přijímání nebo rozostřeným poznatkům o vývoji epidemie a vytváření jakýchkoli možných příkopů v oblasti zdraví. Jakýkoli nedostatek údajů z důvodu nedbalého používání aplikace ze strany jednotlivců nebo i kvůli selhání baterie zařízení totiž může vážně narušit celkovou užitečnost těchto nástrojů pro veřejnost.

Aplikace pro trasování kontaktů nevyžadují sledování polohy jednotlivých uživatelů. Jejich cílem není sledovat pohyb jednotlivců ani vynucovat předpisy. Hlavní funkcí těchto aplikací je zjišťovat události (kontakty s nakaženými osobami), které jsou pouze pravděpodobné a u většiny uživatelů k nim nemusí vůbec dojít, a to zejména v rozvolňovací fázi. Shromažďování údajů o pohybu jednotlivce v souvislosti s aplikacemi pro trasování kontaktů by porušilo zásadu minimalizace údajů. Navíc by způsobilo závažná rizika pro bezpečnost a soukromí.

Zdravotnické orgány a vědci mají dobré předpoklady k tomu, aby na základě přísných kritérií nezbytnosti požadovaných právními předpisy, určili, co představuje událost, kterou je třeba sdílet (pokud, kde a kdy k ní dojde), a měli by stanovit určité požadavky na funkci aplikace. Dalším

diskutovaným problémem je ukládání těchto událostí. V úvahu připadají dvě hlavní možnosti: místní ukládání údajů v zařízeních jednotlivců, nebo centralizované uchovávání. EDPB je toho názoru, že obě alternativy mohou být platné, pokud jsou zavedena náležitá bezpečnostní opatření, a že za správce mohou být považovány rovněž různé subjekty v závislosti na konečném cíli aplikace (správce a zpracovávané údaje se mohou lišit, pokud je cílem například poskytovat informace v aplikaci nebo kontaktovat osobu po telefonu). EDPB chce v každém případě zdůraznit, že decentralizované řešení je ve větším souladu se zásadou minimalizace.

Tyto aplikace nejsou sociálními platformami pro šíření obav ve společnosti ani vyvolávání jakékoli stigmatizace. Ve skutečnosti by měly sloužit jako nástroje, které dají lidem možnost přispět svým dílem. Podle návrhu pokynů je jediným cílem aplikací, *„aby orgány veřejného zdraví mohly identifikovat osoby, které byly v kontaktu s osobou nakaženou onemocněním COVID-19, a požádat je, aby podstoupily domácí karanténu, rychle je otestovat a rovněž poskytnout poradenství ohledně dalších kroků, je-li to relevantní, včetně pokynů, co dělat v případě, že se objeví příznaky“*. Kvalita zpracovávaných údajů je v rámci tohoto úsilí nanejvýš důležitá. Kroky, které je nutné podniknout, aby bylo možné *„identifikovat osoby, které byly v kontaktu s osobou nakaženou onemocněním COVID-19“*, nejsou snadné ani jednoznačné. Informování osoby prostřednictvím oznámení v aplikaci lze provést tak, že aplikace zpracovává pouze náhodné pseudonymy. Určitý mechanismus by měl navíc zajistit, aby v případě, že konkrétní osoba bude prohlášena za nakaženou onemocněním COVID-19, byly informace uvedené v aplikaci správné, neboť v důsledku toho mohou být dalším lidem zasílána oznámení o tom, že byli vystaveni nákaze. Tento mechanismus by mohl být založen například na jednorázovém kódu, který si může jedinec oskenovat, když je mu dodán výsledek testu. Každý jednotlivý kontakt mohou provést pouze zdravotnické orgány po posouzení pádných důkazů ve formě údajů s co nejnižší mírou dedukce. Kromě toho by Komise měla objasnit roli *„seznamu kontaktů osoby, která zařízení vlastní“*, jak ji předpokládají pokyny.

Algoritmy použité v aplikacích pro trasování kontaktů by měly fungovat pod přísným dohledem kvalifikovaných pracovníků, aby se zamezilo výskytu jakýchkoli falešně pozitivních a negativních výsledků, a úkol spočívající v *„poskyt[ování] poradenství ohledně dalších kroků“* by v žádném případě neměl být plně automatizován. Je vhodné, aby byl zaveden mechanismus zpětného volání, v rámci kterého osoba obdrží telefonní číslo nebo kontaktní kanál, pomocí něhož získá více informací od příslušného pracovníka. Dále, aby se zabránilo stigmatizaci, nesmí být součástí tohoto *„poradenství“* žádný potenciální identifikační prvek týkající se jakéhokoli dalšího subjektu údajů ani nesmí využívání této aplikace nebo její části (jako jsou panely, nastavení konfigurace atd.) umožnit zpětnou identifikaci jakýchkoli jiných osob, ať už jsou nakažené onemocněním COVID-19, nebo ne. EDPB důrazně doporučuje, aby v zařízeních uživatelů nebyly uchovávány žádné přímo identifikující údaje a aby každopádně byly tyto údaje co nejdříve smazány.

EDPB zásadně podporuje myšlenku obsaženou v doporučeních, že jakmile tato krize skončí, neměl by být tento nouzový systém nadále využíván a shromážděné údaje by obecně měly být vymazány nebo anonymizovány.

V neposlední řadě, EDPB a jeho členové, kteří odpovídají za poskytování poradenství a zajištění řádného uplatňování obecného nařízení o ochraně osobních údajů a směrnice o soukromí

a elektronických komunikacích, by měli být plně zapojeni do celého procesu vypracování a provádění těchto opatření. EDPB připomíná, že v nadcházejících dnech hodlá zveřejnit pokyny týkající se geolokace a dalších nástrojů sloužících k trasování v souvislosti s šířením onemocnění COVID-19.

EDPB zůstává za všech okolností k dispozici a je připraven poskytnout další pokyny orgánům EU a všem zúčastněným stranám zapojeným do vývoje a používání uvedených mobilních aplikací pro boj proti onemocnění COVID-19.

S úctou

Andrea Jelinek